

031. Bijbelstudie over het DEURKOKERTJE - MEZUZA

מְזוּזָה

Deel 1: Deuteronomium 6:4-6

U hebt ze vast wel eens gezien, die kleine doosjes met Hebreeuws opschrift, ter grootte van een flinke deurbelknop, vaak fraai versierd, om op de deurpost te bevestigen. Vooral als u in de Joodse wijk van b.v. Antwerpen, Amstelveen of Amsterdam komt, ziet u vaak aan de deurpost zo een houten of metalen kokertje dat naar binnen wijst. Dat kokertje is de מְזוּזָה Mezuzah waarin op een klein rolletje perkament onder andere de Joodse geloofsbelijdenis, het "Sh'ma Yisra'el" [Hoor Israël!] staat. Die Mezuzah heeft in principe dezelfde betekenis als de Tzitzit [gedenkkwasten] en ook de Tefilin [gebedsriemen], namelijk: ons lichaam, onze kleding en zelfs ons hele huis worden aan de dienst van G'd gewijd en de bewoners ervan worden daardoor herinnerd aan het verbond van de Eeuwige met Zijn volk. Het Hebreeuwse woord מְזוּזָה Mezuzah betekent eigenlijk letterlijk deurpost, want dit kokertje wordt namelijk op ooghoogte aan de rechter deurpost bevestigd en wijst met de bovenkant in de richting van de deur. Bij orthodoxe Joden vind je een Mezuzah echter niet alleen aan de voordeur, maar aan alle bijna alle deuren van het huis, met uitzondering van de badkamer en de wc. Iedere keer wanneer je door een deur loopt, word je er aan herinnerd om volgens de voorschriften van Tora te leven. In de Mezuzah zit namelijk een rolletje perkament met de Bijbelteksten, waarin de opdracht om dit te doen, staat vermeld. Dit rolletje is door een speciale schrijver, een Sofer, met een ganzenveer geschreven en op de achterzijde van het stukje perkament, maar ook buiten op het kokertje staat in het Hebreeuws שְׁדַי Shadai [Almachtige], één van de vele omschrijvingen van G'ds Naam, of de eerste letter van dat woord, de ש Shin, die tevens de afkorting is van het woord שֵׁם Shem, hetgeen "Naam" betekent, waarmee eveneens de Eeuwige wordt aangeduid. Een andere reden waarom wij de naam שְׁדַי Shadai op de Mezuzah vinden is, dat de drie letters: ש Shin, ד Daled en י Yod, die שְׁדַי Shadai spellen, óók de beginletters zijn van: שומר דלתות ישראל Shomer Delatot Yisra'el, hetgeen betekent: "*de Wachter over de poorten van Israël!*". Hiermee wil de Mezuzah aangeven dat G'ds bescherming over het huis is, zoals weleer in Egypte. Meestal is er veel zorg besteed aan het ontwerp van het kokertje, niet alleen om het perkamenten rolletje te beschermen, maar ook om luister bij te zetten aan het vervullen van één van G'ds voorschriften. De Mezuzah wordt na het opzeggen van een B'racha [zegenspreuk] schuin bevestigd aan de rechterzijde van de ingang tot een huis, een binnenplaats of omheining of bij de poorten van een stad. Zo hebben ook alle poorten van de Oude Stad van Jeruzalem Mezuzot. Vele vrome Joden kussen de Mezuzah als ze een gebouw in- of uitgaan. Dit is een teken van eerbied en ook wordt men zich daarmee de boodschap die de Mezuzah bevat, weer even bewust: "G'd is de Heer over dit huis, en Hij is daar aanwezig!" Deze boodschap in acht nemende, moeten wij ook handelen en ons ervan bewust zijn dat wij ook daadwerkelijk in de tegenwoordigheid van G'd staan.

Schriftrolletje

Op het schriftrolletje, dat zich in de Mezuzah bevindt, staan twee teksten uit de Tora geschreven. De eerste luidt als volgt: "*Hoor, Israël: de Eeuwige is onze G'd; de Eeuwige is één! Gij zult de Eeuwige, uw G'd, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht. Wat Ik u heden gebied, zal in uw hart zijn, gij zult het uw kinderen inprenten en daarover spreken, wanneer gij in uw huis zit, wanneer gij onderweg zijt, wanneer gij nederligt en wanneer gij opstaat. Gij zult het ook tot een teken op uw hand binden en het zal u een voorhoofdsband tussen uw ogen zijn, en gij zult ze schrijven op de deurposten van uw huis en aan uw poorten*" (דברים Devarim [Deuteronomium] 6:4-9). In de tweede tekst lezen wij: "*Indien gij nu aandachtig luistert naar de geboden, die ik u heden opleg, zodat gij de Eeuwige, uw G'd, liefhebt en Hem dient met uw ganse hart en uw ganse ziel, dan zal Ik de regen voor uw*

land op zijn tijd geven, de vroege en de late regen, zodat jij uw koren en uw most en uw olie kunt inzamelen, en Ik zal op uw veld gras geven voor uw vee, zodat jij kunt eten en verzadigd worden. Neemt u ervoor in acht, dat uw hart zich niet laat verlokken, zodat jij afwijkt, andere goden dient en u voor hen nederbuigt. Dan zou de toorn van Adonai tegen u ontbranden en Hij zou de hemel toesluiten, zodat er geen regen komt, de bodem zijn opbrengst niet geeft en jij weldra te gronde gaat in het goede land, dat de Eeuwige u geven zal. Maar jij zult deze Mijn woorden in uw hart en in uw ziel leggen; jij zult ze tot een teken op uw hand binden en zij zullen een voorhoofdsband tussen uw ogen zijn. Jij zult ze uw kinderen leren en daarover spreken, wanneer jij in uw huis zit en wanneer jij onderweg zijt, wanneer jij nederligt en wanneer jij opstaat; jij zult ze schrijven op de deurposten van uw huis en aan uw poorten, opdat jij en uw kinderen in het land, waarvan Adonai uw vaderen gezworen heeft, dat Hij het hun zou geven, zo lang leeft, als de hemel boven de aarde staat” (דברים Devarim [Deuteronomium] 11:13-21). De joden hebben dit gebod reeds eeuwenlang heel letterlijk tot uitvoering gebracht. Niet allen met het bevestigen van de Mezuzah aan de deurposten, maar als orthodoxe Joden hun gebeden uitspreken, dragen ze een gebedsriem om hun arm en een band om hun hoofd. Aan deze gebedsriemen zitten kleine leren doosjes met daarin stukjes perkament. Op deze stukjes perkament staan o.a. ook de teksten uit de gedeeltes die we zojuist gelezen hebben. Zo brengen ze letterlijk tot uitvoering het grote gebod van de liefde als een teken op hun hand en op hun voorhoofd te dragen, maar ook om het op de deurposten van het huis te schrijven om aan te geven dat de woorden van G'd van betekenis zijn voor ons huis. Het huis waarin we leven, samen of alleen. Het huis is symbool voor ons privé-leven. Moshe [Mozes] spreekt echter ook over de poort om aan te geven dat de woorden van G'd ook van betekenis zijn voor ons maatschappelijk leven. De poort was in het Oude Oosten immers de plaats waar het publieke leven plaats vond. In de poort werd politiek bedreven, gehandeld en rechtgesproken, zoals wij op elke Shabat kunnen lezen in het Eshet Chayil. De deurposten en de poort: ons privé-leven en ons maatschappelijk leven. Kortom: de liefde tot G'd en het gehoorzamen aan Zijn geboden moet doorstralen in heel ons leven. Het schriftrolletje in de Mezuzah heeft de taak om ons daaraan steeds weer te herinneren en daarom is het een goede zaak om deze teksten eens nauwkeurig vers voor vers door te nemen:

Hoor, Israël: de Eeuwige is onze G'd; de Eeuwige is één! (vers 4)

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד: “*Sh'ma Yisra'el, Adonai Eloheinu, Adonai echad!*” Deze zes Hebreeuwse woorden vormen het Joodse credo dat tot op heden het onbetwiste geloofsfundament is van alle Joden. Het zijn de eerste woorden uit de Tora, die een Joods kind van vier jaar op de schoot van zijn vader uit het hoofd leert, maar het zijn ook de laatste woorden op de lippen van een stervende. Onder het zingen van deze geloofsbelijdenis gingen destijds ook velen de gaskamer in! Sinds mensen heugen is het “*Sh'ma Yisra'el*” een vast onderdeel van de liturgie in de synagoge en op de Shabat, en driemaal per dag wordt het door vrome Joden gelajent in het Shacharit [ochtendgebed], het Min'cha [middaggebed] en het Ar'vit [avondgebed]. Deze kernzin van het Joodse geloof wordt dermate belangrijk geacht, dat reeds duizenden jaren de laatste letters van het eerste woord (שמע Sh'ma = Hoor!) en van het laatste woord (אחד Echad = Eén!) in alle Tora-rollen en ook in alle boekuitgaven van TeNaCH alsook in elke Sidur [gebedenboek] in een groter letterskorps is geschreven dan de rest van de tekst. Het gaat hier dus om de א Ayin en de ד Dalet. Dat doet men om te voorkomen dat deze twee letters per ongeluk zouden worden verwisseld met de letters die erop lijken, namelijk de א Alef en de ר Resh. Als je in het eerste woord namelijk een Alef schrijft in plaats van een Ayin, dan krijg je het woord שמא Shema, hetgeen “*misschien*” betekent, en als je in het laatste woord een Resh schrijft in plaats van een Dalet (die twee lijken echt veel op elkaar: ר + ד), dan krijg je het woord אחר Acher, en dat betekent “*ander*”. En dat zou dan bij elkaar een g'dslasterlijke vervorming van de hele zin tot gevolg kunnen hebben met de verkeerde betekenis: “*Misschien, Israël, is de Eeuwige onze G'd, een andere G'd!*” Vandaar dat de א Ayin en de ד Dalet dus met koeienletters worden geschreven om elk eventueel misverstand te voorkomen! Bovendien vormen deze twee letters samen het Hebreeuwse woord עד Ed, hetgeen “*getuige*” betekent in overeenstemming met ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 43:10-12 en

44:8, waar het volk Israël door de Eeuwige wordt aangesproken met *“Mijn getuigen”* en ook Yeshua zei tot Zijn volgelingen: *“Gij zult Mijn getuigen zijn”* (Handelingen 1:9). Zo behoort eigenlijk iedere Israëliet en iedere volgeling van Yeshua derhalve een עֵד Ed te zijn, een getuige van die éne G'd, want de G'd van Israël, die wij dienen, is de Eeuwige, een oneindig en eeuwig volmaakt Wezen, uit zichzelf bestaande! Hij is de éne, eniglevende en ware G'd, Hij alleen is G'd, en Hij is één! Het vaste geloof in deze geopenbaarde waarheid zal ons krachtig wapenen tegen alle afgoderij, die gebaseerd is op de fundamentele dwaling dat er vele goden zouden zijn. Het is onbetwistbaar dat er slechts één G'd is, en dat er geen ander is dan Hij (Marcus 12:32). Laat ons dus geen andere hebben noch begeren te hebben. De Eeuwige is één, dat wil zeggen: Hij is geen dubbelzinnig G'd, met meer dan één gezicht, die nu eens dit en dan weer dat van ons wil, wispelturig en onbetrouwbaar. Hij is een G'd uit één stuk, ondubbelzinnig! Je weet precies wat je aan Hem hebt. Zo is het toch? Wij kennen onze G'd en weten wat we aan Hem hebben: Hij heeft zich volkomen, ondubbelzinnig en overduidelijk, aan ons mensen geopenbaard in Yeshua haMashiach! Mocht iemand nog twifelen aan wie Adonai nu eigenlijk is, dan maakt Yeshua het wel duidelijk: *“Wie Mij heeft gezien, heeft de Vader gezien!”* (יְוֹחָנָן Yochanan [Johannes] 14:9). En mocht iemand nog twifelen aan wie Yeshua nu eigenlijk voor hem wil zijn, dan maakt Ruach haQodesh [de Heilige Geest] het hem wel duidelijk, want Yeshua heeft gezegd: *“Wanneer de Trooster komt, die Ik u zenden zal van de Vader, de Geest der Waarheid, die van de Vader uitgaat, zal deze van Mij getuigen!”* (יְוֹחָנָן Yochanan [Johannes] 15:26). Zoals de Mashiach aan ons laat zien wie G'd zelf is, zo doet Ruach haQodesh [de Heilige Geest] dat ook, maar dat is helemaal niet in strijd met (דְּבָרִים Devarim [Deuteronomium] 6:4, want wij hebben hier niet te maken met drie goden, maar met één G'd! Voordat ik verder hierop inga wil ik wel graag eerst even benadrukken dat ik er nooit vanuit ga dat mijn visie over dit onderwerp de absolute waarheid zou zijn, want ik ben mij er terdege van bewust dat elke uitleg (uit welke hoek dan ook) over de natuur van G'd slechts een voorzichtige benadering kan zijn van de werkelijkheid. Voorts ben ik van mening dat geen enkele sterveling er ooit in zal slagen om de ware natuur van de Eeuwige volledig te kunnen doorgronden omdat ons menselijk denkvermogen gewoon ontoereikend is om dit in de volle omvang te kunnen bevatten. Sterker nog: ik denk dat het voor ons niet eens relevant is te weten hoe G'd precies in elkaar zit, want als Hij dat had gewild dan had Hij ons daar zeker heel duidelijk en ondubbelzinnig van op de hoogte gebracht in Zijn Woord. Voor ons is slechts belangrijk te weten dat Yeshua de Weg, de Waarheid en het Leven is en dat niemand tot de Vader komt dan door Hem! Daar gaat het om, maar dat is slechts mogelijk als wij de G'ddelijkheid van Yeshua erkennen en dus geloven dat Yeshua deel uitmaakt van de G'dheid en dat Yeshua en Zijn Vader daadwerkelijk één zijn!!! *“In den beginne schiep G'd de hemel en de aarde”* (בְּרֵאשִׁית B'reshit [Genesis] 1:1) door Zijn Woord: *“Alle dingen zijn door het Woord geworden en zonder dit is geen ding geworden, dat geworden is”* (יְוֹחָנָן Yochanan [Johannes] 1:3). *“Door het Woord van de Eeuwige zijn de hemelen gemaakt, door de adem van Zijn mond al hun heer”* (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 33:6. Dit Woord is Yeshua, want: *“Het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond”* (יְוֹחָנָן Yochanan [Johannes] 1:14). G'd heeft ook de mens geschapen door het Woord, want Hij heeft in meervoud gezegd: *“Laat Ons mensen maken naar Ons beeld... en G'd schiep de mens naar Zijn beeld”* (בְּרֵאשִׁית B'reshit [Genesis] 1:26 en 27), maar Hij schiep de mens ook door Ruach haQodesh, [de Heilige Geest], want er staat geschreven: *“De Geest G'ds heeft mij gemaakt en de adem des Almachtigen doet mij leven”* (אִיּוֹב Iyov [Job] 33:4). Conclusie: G'd als samengestelde éénheid van Ziel (het g'ddelijke Brein, de Vader), Lichaam (het vleesgeworden Woord, de Zoon, Yeshua) en Geest (de Heilige Geest) heeft alles geschapen. G'd heeft niet alleen een Geest, Hij is ook zelf Geest, gelijk geschreven staat: *“G'd is Geest en wie Hem aanbidden, moeten aanbidden in Geest en in Waarheid”* (יְוֹחָנָן Yochanan [Johannes] 4:24). - *“En de Geest is het, die getuigt, omdat de Geest de Waarheid is”* (אֵל יְוֹחָנָן Alef [1 Johannes] 5:6). Yeshua zegt: *“Ik ben de Weg en de Waarheid en het Leven; niemand komt tot de Vader dan door Mij”* (יְוֹחָנָן Yochanan [Johannes] 14:6). Ik denk dat hierin prachtig het verschil zichtbaar wordt tussen de samengestelde éénheid van G'd en de samengestelde éénheid van de mens, die naar G'ds evenbeeld is geschapen. De mens heeft een lichaam, hij heeft een ziel en hij heeft een geest,

maar G'd is de Geest, Hij is de Ziel en Hij is het Lichaam! Ik geloof met heel mijn hart, dat het Yeshua was, die lichamelijk in het Paradijs liep en ik geloof tevens dat het Yeshua was toen Ya'aqov [Jakob], Manoach en later ook Avraham [Abraham] G'd in menselijke gedaante hebben gezien. Yeshua zelf heeft gezegd dat Hij Avraham gezien heeft, waarop de mensen heel verwonderd riepen: "U bent nog geen 50 jaar en U hebt Avraham gezien???" en Zijn verrassende antwoord hierop was: "Eer Avraham was ben Ik!" (יְרַחֵם יְיָ Yochanan [Johannes] 8:57). Hij zei dus niet: "was Ik", maar "ben Ik" hetgeen dus wil zeggen dat Yeshua zonder begin en zonder einde is, want Hij is de Eeuwige zelf! Ik geloof dus inderdaad dat Yeshua niet alleen in B'rit haChadasha [het Nieuwe Testament], maar ook reeds in TeNaCH (het Oude Testament) de belichaming van G'd was. Ik heb eens op een discussiebord een prachtig voorbeeld voor de drie verschijningsvormen van G'd in B'rit haChadasha (het Nieuwe Testament) gelezen, namelijk een vergelijking met water: IJs, sneeuw en regen zijn drie verschillende vormen, maar allen zijn H₂O! Ik heb over deze samengestelde éénheid van G'd reeds in mijn eerste bijbelstudie geschreven, maar uiteraard ben ik mij terdege van bewust dat ook deze (evenals de studies van andere schrijvers over ditzelfde onderwerp) altijd onvolledig zal blijven en nooit als afgerond beschouwd kan worden, maar dat ligt ook niet in mijn bedoeling.

Gij zult de Eeuwige, uw G'd, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht! (vers 5)

Het Sh'ma Yisra'el is de כָּלֵל גְּדוֹל בְּתוֹרָה K'lal Gadol baTora, de hoofdregel van de Tora, maar eigenlijk van de hele Bijbel, dus ook van het Nieuwe Testament, want ook Yeshua zelf bevestigt dit naar aanleiding van een vraag die een van de Tora-leraars aan Hem stelde: "En één der Soferim [schriftgeleerden], tot Hem komende, hoorde, dat zij met elkander redetwistten, en overtuigd, dat Hij hun goed geantwoord had, vroeg hij Hem: Welk gebod is het eerste van alle? Yeshua antwoordde: Het eerste is: Hoor, Israël, de Eeuwige, onze G'd, de Eeuwige is één! en gij zult de Eeuwige, uw G'd, liefhebben uit geheel uw hart en uit geheel uw ziel en uit geheel uw verstand en uit geheel uw kracht. Het tweede is dit: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Een ander gebod groter dan deze, bestaat niet. En de Sofer [schriftgeleerde] zeide tot Hem: Inderdaad, Meester, naar waarheid hebt Gij gezegd, dat Hij één is en dat er geen ander is dan Hij. En Hem lief te hebben uit geheel het hart en uit geheel het verstand en uit geheel de kracht, en de naaste lief te hebben als zichzelf, is meer dan alle brandoffers en slachtoffers. En Yeshua [Jezus], ziende, dat hij verstandig geantwoord had, zeide tot hem: Gij zijt niet verre van het Koninkrijk G'ds" (Marcus 12:28-34). Yeshua gaf als antwoord de ons bekende geloofsbelijdenis van Israël uit דְּבָרִים Devarim [Deuteronomium] 6:4-9. Dit gebod over het liefhebben van G'd verbond Hij met het gebod over het liefhebben van je naaste als jezelf uit וַיִּקְרָא Vayiq'ra [Leviticus] 19:18, waarmee Hij deze twee Tora-citaten ging versmelten tot één groot dubbelgebod der liefde! In dit Grote Gebod wordt de totale boodschap van de Bijbel samengevat! Het antwoord van Yeshua zou ook vandaag door elke orthodoxe rabbijn zonder aarzelen kunnen worden onderschreven, want het drukt als geen ander belijdenis treffend de ziel van het hele Joodse geloof uit! Omdat namelijk de liefde tot je naaste in de Tora veel eerder wordt vermeld (Lev 19:18 en 34) dan de liefde tot G'd (Dt 6:5), trekken de rabbijnen daaruit de conclusie, dat slechts degene zijn naaste liefheeft ook in staat is om G'd werkelijk lief te hebben! Evenals Yeshua dit op de karakteriserende Joodse wijze deed, geeft ook Yochanan [Johannes] ons dit in zijn eerste brief op een niet mis te verstane wijze te kennen: "Indien iemand zegt: Ik heb G'd lief, doch zijn broeder haat, dan is hij een leugenaar; want wie zijn broeder, die hij gezien heeft, niet liefheeft, kan ook G'd, die hij niet gezien heeft, niet liefhebben. En dit gebod hebben wij van Hem: Wie G'd liefheeft, moet ook zijn broeder liefhebben. Een ieder, die gelooft, dat Yeshua de Mashiach is, is uit G'd geboren; en ieder, die Hem liefheeft, die deed geboren worden, heeft ook degene lief, die uit Hem geboren is. Hieraan onderkennen wij, dat wij de kinderen G'ds liefhebben, wanneer wij G'd liefhebben en Zijn geboden doen! Want dit is de liefde G'ds, dat wij Zijn geboden bewaren. En Zijn geboden zijn niet zwaar!" (אֵל יְרַחֵם יְיָ Yochanan alef [1 Johannes] 4:20-5:3). Dat men de liefde jegens G'd niet los kan zien van de liefde jegens je medemens is reeds door de eeuwen heen een vaststaand uitgangspunt in de Joodse literatuur. Op een soortgelijke vraag zoals die aan Yeshua werd gesteld, gaf ook Rabbi Yehoshua Heshel, één van de grote Joodse

g'dsdienstfilosofen van de vorige eeuw, een soortgelijk antwoord: "Heb uw naaste lief, want hij is als u! Wat wil de Schepper ons daarmee zeggen? Welnu! G'd zegt: Ik heb u beiden als dragers van Mijn evenbeeld geschapen, zodat alle haat jegens uw naaste niets anders is dan verholen haat jegens G'd! Wanneer gij wrok koestert jegens uw naaste, hem hoont, verafschuwt of geringschat, dan doet gij dit ook de G'ddelijke Vonk aan, die in zijn hart brandt en die hem de adel van het ware mens-zijn verleent." Deze rabbijnse uitspraak is volledig in overeenstemming met hetgeen ook Yochanan [Johannes] schreef: *"Geliefden, ik schrijf u geen nieuw gebod, maar een oud gebod, dat gij van den beginne gehad hebt. Dit oude gebod is het woord, dat gij gehoord hebt. Toch schrijf ik u een nieuw gebod, want (wat waarheid is in Hem en in u) de duisternis gaat voorbij en het waarachtige licht schijnt reeds. Wie zegt in het licht te zijn en zijn broeder haat, die is in de duisternis tot nu toe. Wie zijn broeder liefheeft, blijft in het licht en in hem is niets aanstotelijks; maar wie zijn broeder haat, is in de duisternis en wandelt in de duisternis en hij weet niet waar hij heengaat, want de duisternis heeft zijn ogen verblind!"* (א ירחנך Yochanan alef [1 Johannes] 2:7-11). Aan de rabbi van Zlozow werd op zekere dag door zijn Talmidim [leerlingen] gevraagd: "In de Talmud staat, dat onze vader Avraham de hele Tora heeft vervuld. Hoe is dat mogelijk, omdat de Tora toe nog niet gegeven was?" - Daarop gaf de rabbi het antwoord: "Er is niets anders hiervoor nodig, dan G'd en Zijn schepselen lief te hebben! Wil je iets doen en merk je dat het je liefde zou kunnen verminderen, weet dan: het is zonde! Wil je iets doen en merk je dat daardoor je liefde zal vermeerderen, weet dan: je wil is op G'd gericht! En zo ging het ook met onze vader Avraham!" - Van Hilel, de bekende schriftgeleerde ten tijde van Herodes I, die de Joodse exegese ordende (de Midrash), wordt gezegd, dat hij eens door een Goi [heiden] gevraagd werd wat de Tora precies inhield, waarop hij antwoorde: "Wat gij niet wilt dat u geschied, doet dat ook aan uw naaste niet! Dat is de gehele Tora, de rest is uitleg! Ga nu en leer!" - Rabbi Akiva leerde zijn Talmidim [leerlingen]: "Heb uw naaste lief als uzelf - dat is de allesomvattende hoofdregel van de Tora!" - En zo is het ook niet verwonderlijk dat Sha'ul [Paulus], die een Farizeeër was uit de school van Gamali'el, in zijn brief aan de Galaten praktisch dezelfde woorden gebruikte: *"Want de gehele Tora is in één woord vervuld, in dit: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf!"* (Gal 5:14) en in de brief aan de Romeinen: *"Zijt niemand iets schuldig dan elkander lief te hebben; want wie de ander liefheeft, heeft de Tora vervuld. Want de geboden: gij zult niet echtbreken, gij zult niet doodslaan, gij zult niet stelen, gij zult niet begeren en welk ander gebod er ook zij, worden samengevat in dit woord: gij zult uw naaste liefhebben als uzelf!"* (Rom 13:8-9). Slechts een liefde tot G'd, die spontaan en ongedwongen uitmondt in naastenliefde is het die aan de gelovige mens zijn beeldrangerschap van G'd verschaft. Dat is ook volgens Yeshua de hoofdsom van de gehele Bijbel, de rest is commentaar. Daarom koesteren de gelovige Joden het שמע ישראל Sh'ma Yisra'el als het meest kostbare gedeelte van de Tora; zij schrijven deze verzen in hun Mezuzot en houden zich niet slechts verplicht om ze iedere dag tenminste driemaal te zeggen, maar zij zijn zeer gelukkig hiertoe verplicht te zijn, omdat er dit gezegde onder hen is: *"Gezegend zijn wij, die elke morgen, middag en iedere avond zeggen: Hoor Israël, de Eeuwige, onze G'd, is één!"* - Maar nog meer gezegend zijn wij, als wij goed beseffen en in praktijk brengen dat de Eeuwige ons heeft opgedragen om Hem en onze naasten met hart en ziel lief te hebben, want hoe warmer onze genegenheid voor Hem is, hoe groter onze eerbied voor Hem zal zijn. Zo groot is de goedheid van de g'ddelijke genade dat dit tot het eerste en grootste gebod is gemaakt van G'ds Tora, dat wij Hem moeten liefhebben, en dat het uit een beginsel van liefde is, dat wij dan ook alle andere plichten jegens Hem volbrengen. De Eeuwige zegt hier: "Mijn zoon, Mijn dochter, geef Mij uw hart!" Wij moeten Hem ten hoogste eren en het moet ons een blijdschap wezen, dat wij zo een Vader mogen hebben! Het moet ons een voortdurend genot zijn aan Hem te denken, van Hem te horen, Hem te dienen en aan Hem volkomen toegewijd te zijn. Maar onze liefde tot G'd is slechts een antwoord op de liefde die Hij eerst aan ons heeft betoond door de bevrijding van onze voorouders uit de slavernij in Egypte en door het zenden van Zijn Zoon! En hoe meer oog we hebben voor de unieke liefde van onze G'd, des te meer krijgt dán ook onze eigen liefde tot Hem brandstof om op te vlammen. Zijn liefde leert ons onze liefde! Laten we juist ook wat dat betreft op elkaar letten, in gesprek, bemoediging en vermaning. Maar laten we daarbij ook die uiterlijke tekens van vers 8 en 9 niet vergeten, die straks aan de orde komen. Wij moeten de Eeuwige liefhebben als onze G'd, onze Vader, onze beste Vriend en Weldoener. G'd heeft ons opgedragen Hem lief te hebben met geheel ons hart, geheel onze ziel en geheel onze kracht. Dat wil zeggen: met een oprechte liefde; niet

slechts in woord en met onze tong, zeggende dat wij Hem liefhebben, terwijl toch ons hart niet met Hem is; maar innerlijk en in waarheid, ons geheel in Hem vertroostende. Wij moeten Hem echt lief hebben met een sterke, alles overtreffende liefde; meer nog dan onze ouders, partners en kinderen! Het hart moet echt naar Hem uitgaan in vurige genegenheid, want Hij die ons alles is, alles aan ons gaf, Zijn gehele Schepping en zelfs Zijn Zoon, moet ook alles van ons hebben, en niemand anders dan Hij!!! Steeds weer moeten wij onszelf onderzoeken of wij onze Hemelse Vader ook daadwerkelijk wel zo lief hebben als wij beweren. Hebben wij G'd echt lief zoals Hij van ons verwacht of willen wij in feite gewoon onze eigen gang gaan, een beetje profiteren van de genade die Hij geeft, Hem dan weer om vergeving vragen als het al te dol wordt, maar ons verder niets aantrekken van Zijn geboden omdat wij volgens de leer van de kerk toch vrij zijn van de wet? Laten wij onszelf toch niet voor de gek houden! Als wij G'd echt liefhebben, dan hebben wij toch geen enkele moeite met Zijn Tora, die Hij ons voor ons eigen bestwil heeft gegeven? Is het soms zo moeilijk om de Shabat op de dag te vieren die G'd ervoor heeft bepaald? Zijn wij echt zo naïef om te geloven dat de G'd van Israël een welgevallen heeft aan de zondagsheiliging? Is het soms zo'n ramp om geen varkensvlees meer te eten of kunt u echt beslist niet zonder? Ik noem maar wat, want dit zijn slechts twee voorbeelden van velen. Dacht u nou echt, dat het G'd nu ineens niets meer uitmaakt wat u wel en niet eet? Of horen de spijswetten en de Shabat misschien toch wel tot de geboden, die wij onze kinderen moeten inprenten, waarover wij moeten spreken wanneer wij in ons huis zitten, wanneer wij onderweg zijn, wanneer wij nederliggen en wanneer wij opstaan, die wij tot een teken op onze hand binden en die ons een voorhoofdsband tussen onze ogen zijn, en die wij moeten schrijven op de deurposten van onze huizen en aan onze poorten? Ik denk van wel! Als onze liefde voor G'd echt is, dan doen wij ook Zijn geboden, zoals ook Yeshua ons heeft opgedragen (Mt 5:19), maar als wij denken vrij te zijn van de wet, de Shabat afwijzen, alles eten wat we maar willen en krampachtig vasthouden aan de zondag, elk jaar weer Sinterklaas vieren en een kerstboom in huis halen, dan wordt het de hoogste tijd om ons af te vragen of onze liefde voor G'd wel echt is! Ik zuig dit beslist niet uit mijn duim want het staat in de Bijbel, en niet alleen in het zogenaamde "Oude Testament", maar juist ook in het Nieuwe Testament, heel ondubbelzinnig en vermanend: *"Kinderkens, laten wij liefhebben niet met het woord of met de tong, maar met de daad en in waarheid. Hieraan zullen wij onderkennen, dat wij uit de waarheid zijn en voor Hem ons hart overtuigen, dat, indien ons hart ons veroordeelt, G'd meerder is dan ons hart en kennis heeft van alle dingen. Geliefden, als ons hart ons niet veroordeelt, hebben wij vrijmoedigheid tegenover G'd, en ontvangen wij van Hem al wat wij bidden, **daar wij Zijn geboden bewaren** en doen wat welgevallig is voor Zijn aangezicht. En dit is Zijn gebod: dat wij geloven in de naam van Zijn Zoon Yeshua haMashiach en elkander liefhebben, gelijk Hij ons geboden heeft. **En wie Zijn geboden bewaart, blijft in Hem en Hij in hem!** - Want dit is de liefde G'ds, dat wij Zijn geboden bewaren! - Wie zegt: Ik ken Hem, en Zijn geboden niet bewaart, is een leugenaar en in die is de waarheid niet; maar wie Zijn woord bewaart, in die is waarlijk de liefde G'ds volmaakt. Hieraan onderkennen wij, dat wij in Hem zijn!"* (אָ יִרְחַן Yochanan alef [1 Johannes] 3:18-24, 5:3 en 2:4-5). De liefde van een kind naar zijn ouders toe blijkt uit zijn gehoorzaamheid en het sterke verlangen om hen te behagen, en precies datzelfde verwacht onze hemelse Vader ook van ons! Het is daarom wel van het grootste belang om bij het naleven van de Tora steeds de wederzijdse liefde tussen de Vader en Zijn kinderen als uitgangspunt te nemen. Dat mogen wij nooit uit het oog verliezen! G'dsdienst begint immers bij G'd en de dienst komt pas daarna! Verlies je onze G'd die één is uit het oog, dan raakt ook de eenheid van ons handelen zoek en dan loop je het gevaar om wettisch te worden. Dan krijg je namelijk een hoofd vol met geboden en begin je steeds meer op je tenen te lopen bij allerlei vragen en in allerlei situaties: Wat mag je op de Shabat? Reizen, koken, naar de bioscoop gaan? Wat mag je eten? Is het wel verantwoord om naar de supermarkt te gaan voor je boodschappen of moet je voor alles naar Amsterdam of Buitenveldert? Los van de Eeuwige Zelf kom je inderdaad met een oerwoud van vragen te zitten. Het is droevig dat juist veel Joden, maar ook christenen de liefdesrelatie met G'd uit het oog hebben verloren en zich daarom gedwongen zagen om er nog eens vele wetten bij te maken. Als wij ons G'ds liefde, door Yeshua aan ons betoond, niet steeds voor ogen houden en onze gehoorzaamheid aan Zijn geboden niet gebaseerd is op pure liefde en dankbaarheid, maar uit traditie of omwille van de letter van de wet, dan worden de bomen een oerwoud waarin je verdwaalt en dan komen wij terecht in wetticisme. Maar aan de andere kant mogen wij daar

ook weer niet te makkelijk mee omgaan zodat wij niet het gevaar lopen om wetteloos te worden. Alles moet in de juiste balans zijn, gebaseerd op het gebod om G'd en onze naasten lief te hebben!

Wat ik u heden gebied, zal in uw hart zijn! (vers 6)

G'ds woorden moeten gekoesterd en bewaard worden in ons hart, zodat wij er ook in onze gedachten voortdurend mee bezig zijn. Dat volgt onmiddellijk op de opdracht om G'd lief te hebben met geheel ons hart, want zij, die dit daadwerkelijk doen, zullen Zijn woord dan ook als vanzelfsprekend in hun hart bewaren, beide als blijk van die liefde, en als een middel om haar te bewaren en te doen toenemen. Wie G'd liefheeft, heeft ook Zijn Tora lief, want daarin maakt Hij ons Zijn wil bekend. Maar ons hart moet er wel bij zijn. Dat is de voorwaarde, want anders is alles nutteloos. Daar gaat het G'd immers om: Hij wil ons hart! Het hart is in de bijbel het centrum van ons bestaan. Alles wat ons bezig houdt, onze gedachten, onze gevoelens en ook onze daden vinden uiteindelijk hun oorsprong in ons hart. De vraag wat in ons hart is, bepaalt waarvoor wij leven. Die plek eist de Eeuwige voor Zich op! Dat noemt de Bijbel de besnijdenis des harten. Adonai wil ons hart vernieuwen en vervullen met Zijn liefde. Hij is één, en daarom moet ons hart verenigd zijn in deze liefde en de hele stroom van onze genegenheden moet naar Hem heen vloeien. En vanuit die liefde geeft G'd ons dan de opdracht om Hem lief te hebben en te spreken over Hem en Zijn liefde. Want alleen als deze liefde van G'd een plaats heeft gekregen in ons hart, kunnen wij ook met anderen op een echte en authentieke manier over G'ds liefde spreken. Hoe zou je immers met anderen over G'd spreken als je er zelf niet door deze G'd in je hart geraakt bent? Daar gaat ons volgende hoofdstuk over, maar dit hoofdstuk over onze hartsgesteldheid wil ik afsluiten met de woorden van Sha'ul: *"Nabij u is het woord, in uw mond **en in uw hart**, namelijk het woord des geloofs, dat wij prediken. Want indien gij met uw mond belijdt, dat Yeshua Adonai is, **en met uw hart gelooft**, dat G'd Hem uit de doden heeft opgewekt, zult gij behouden worden; **want met het hart gelooft men tot gerechtigheid** en met de mond belijdt men tot behoudenis!"* (Romeinen 10:8-10).

Werner Stauder